

Jak to vidí Václav Malý
3.4.2009 / ČRo 2 - Praha 08:30

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Příjemné páteční ráno přeje od mikrofonu Českého rozhlasu 2 Praha 2 Zita Senková. Začíná dopolední blok Host do domu a ten, jak naši pravidelní posluchači vědí, začíná půlhodinkou zamyšlení o dění kolem nás, půlhodinkou Jak to vidí. A já v ní dnes vítám katolického biskupa, pana Václava Malého. Dobrý den.

Václav MALÝ, katolický biskup

Dobrý den.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Pane biskupe, my jsem se naposledy sešli v pátek, také v pátek, v pátek 13., 13. března a my jsme si povídali, začali jsme to naše povídání v Jak to vidí dobu půstu, která v té době vlastně začínala a vy už jste našim posluchačům nastínil posláním velikonočních svátků, přesně za týden Velikonoc začínají, respektive vrcholí, budeme mít Velký pátek. Zůstaňme teda u posláním Velikonoc. Vy toto období velmi intenzivně prožíváte?

Václav MALÝ, katolický biskup

Ano, já si myslím, že je dobré, když si znovu tak jako uvědomíme, jaký obsah Velikonoc mají, protože celá naše kultura a naše duchovní dějiny jedním ze zdrojů mají křesťanství, které je spojeno tedy s osobou Ježíše, a to velikonoční třídenní se týká závěru Ježíšova pozemského života a sice je rozděleno na tři dny, Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota. A ať už člověk jako se hlásí ke křesťanství nebo ne, tak se mi zdá, že o těchto svátcích jsou důležité podněty a inspirace pro všechny. Na Zelený čtvrtek si připomínáme, že Ježíš se pokoril tím svým učedníkům, tomu kruhu dvanácti, s kterým putoval a kterému se zvláště věnoval při své kazatelské činnosti, tak jim umyl nohy. A to myslím, že je takový krásný tedy symbol, že člověk je poslán k tomu, aby také těm druhým sloužil, to neznamená, aby byl služkou v tom pejorativním slova smyslu, ale aby viděl toho druhého jako člověka, jeho potřebnost a aby dovedl si třeba sám také tedy něco odříci ve prospěch toho druhého. A zároveň na ten Zelený čtvrtek je připomínka, že před svým utrpením Ježíš stoloval s těmi nejbližšími, jak známo, jeden ho zradil, to byl Jidáš. A při stolování najednou všichni jsme si rovni, protože každý potřebuje se nasytit, napojit, obyčejně sedíme okolo stolu, vznikne taková volnější atmosféra, a to myslím, že je zase takový důležitý moment si tak uvědomit, ano, já na světě nejsem sám, já jsem s těmi druhými a brát ty druhé opravdu jako někoho rovnocenného bez ohledu na to, jaké člověk má postavení, nebo jaký vliv, nebo jaké má vzdělání. A Ježíš právě ustanovil tuhle tu večeri také na památku slavnosti, kterou si Židé připomínají a kterou tedy přeznačil, že byli vysvobozeni z /nesrozumitelné/ otroctví. Takže to je také takové znamení, že by se člověk měl umět povznést na všechny ty závislosti a opravdu se stát svobodným člověkem. Takže to má takový mnohavrstevný význam, to, co si připomínáme na Zelený čtvrtek. A na Velký pátek, to je takový smutný den, kdy Ježíš tedy skončil na kříži, ale není to nějaké sebebičování, nebo že by měl zalíbení v tom utrpení, ale důležité je, že Ježíš byl důsledný ve svých postojích a že to dotáhl až do konce. Takže to je zase taková inspirace, že

člověk by měl opravdu jednat podle svého svědomí bez ohledu na to, jestli třeba většina si myslí něco jiného, pokud to nahlíží jako pravdu a zároveň se nemstít těm a nesvolávat kletby na ty, kdo ubližují, to je samozřejmě velmi náročné. Ale myslím si, že ten Ježíšův kříž tohle nám nějak tak jako pěkně připomíná a zároveň kříž, že jo, je vertikála a horizontála a že ten lidský život tedy není jenom v té horizontální rovině, ale že by člověk někdy také měl obrazně řečeno pohledět vzhůru a věc určitého také nadhledu, všechno to, co v život koná nebo co v životě zažívá. No, a Bílá sobota je připomenutím nového života Ježíše. Samozřejmě o tom by se dalo jako mnoho mluvit, my křesťané, ale také tedy Židé, i muslimové věříme, že po smrti můžeme vstoupit do nového života, ale samozřejmě také tedy záleží, jak jednáme v tomto životě. Ale ono to má ještě takový jako hlubší význam, že nejde jenom o nějaký nový život po smrti, ale že už teď člověk může povstat k novému životu. Stát se někým jiným. Zbavovat se těch svých slabostí a umět tedy nějak tak plně rozvinout své lidství. Takže ta Bílá sobota je především takovým povzbuzením, aby člověk jako dovedl povstat z té tmy života, aby opět spatřil světlo, které mu ukazuje cestu dál a už se nevracel k tomu hrobu, to je symbol, že jo, minulosti, vzpomínek, ale člověk nežije jenom tedy vzpomínkami, nebo že ustane v určitém okamžiku svého života, ale umět se také dívat dopředu. Tak to myslím, že může být inspirací nejen tedy pro lidi věřící, ale i pro lidi, kteří se nehlásí k žádné tedy náboženské tradici, protože to je zároveň hodně a hodně tedy lidské.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Je úžasné, jak vlastně tento křesťanský svátek máme tady už téměř v nezměněné podobě, několik staletí, tisíciletí a ty hodnoty, ten význam zůstává dodnes, jak jste říkal, tolerance, pokora, soudržnost, i kázeň, to vlastně byl ten hlavní, hlavní smysl nebo poslání i půstu.

Václav MALÝ, katolický biskup

Hezky jste to vystihla, to mám velkou radost.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Děkuju. Pozorně jsem poslouchala. Myslíte si, pane biskupe, že tady v našich zeměpisných šířkách takovéto křesťanství, my jsme i o tom chvíličku před vysíláním povídali, neptala jsem se vás, jestli lidé chodí ke zpovědi, k biřmování, vy jste řekl takovou zajímavou věc, že je to hodně i u, řekněme, starších ročníků, kteří tu možnost před tím neměli a teď vyhledávají.

Václav MALÝ, katolický biskup

Ano, když jezdím po různých farnostech a zvláště v těchto měsících, kdy jsem žádán, abych přijel a biřmoval některé sestry a bratry těch společenství místních, tak bývají mezi nimi i starší lidé, což mi dělá zvláště radost, protože to jsou lidé, kteří zase třeba po letech nějak tak se zamysleli více nad sebou, nad svým křesťanstvím, nad svojí vírou a teď to chtějí opravdu postavit na pevný základ, takže nejen přistupují tedy mladí lidé, což jistě je velmi radostné, ale i část starších lidí.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Když zůstaneme ještě u velikonočních svátků, tak opět se diskutuje o možném navrácení velikonočního Velkého pátku mezi státní svátky. Vy už jste řekl, víme, že Zelený čtvrtek a Velký pátek jsou vlastně součástí těch nejvýznamnějších církevních svátků, Velikonoc, jsou země, třeba Slovensko,

Británie, Irsko, Finsko, Německo a další, kde Velký pátek je státním svátkem a tak dnem pracovního volna, dokonce v Dánsku a v Norsku je svátkem státním i Zelený čtvrtek. Jak se na to díváte?

Václav MALÝ, katolický biskup

Já bych byl pro to, aby Velký pátek skutečně byl dnem klidu, aby ty Velikonoce vynikly v celku. A jak jsem říkal, naše celá kultura, duchovní dějiny našeho národa mají jedni z hlavních zdrojů právě křesťanství, to není nucení, aby se všichni stali křesťané, ale spíše uvědomění si toho, o čem jsem se snažil tak velmi zevrubně mluvit před tím. Takže já bych se přimluvil za to, aby opravdu ten Velký pátek byl taky státním svátkem, pak je Bílá sobota, Hod boží velikonoční, že jo, potom Velikonoční pondělí, že by to byl takový celek a více by tedy vynikly ty Velikonoce jako takové. A musím pochválit sdělovací prostředky, že v posledních letech už jsem to zdůraznil několikrát, při minulých vysíláních, v poslední době, co se týká Velikonoc, se snaží referovat o tom, o tom, co ty Velikonoce skutečně znamenají a proč se slaví, že to není tedy jenom svátek pomlázky nebo svátky pomlázky nebo vajčků, to jsou pohanské zvyky, jsou pěkné, nic proti nim, ale samozřejmě to není vlastní obsah Velikonoc.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Tak ten obsah a význam v dnešním Jak to vidí vysvětlil katolický biskup, pan Václav Malý. A já připomínám, že Jak to vidí vysíláme od pondělí do pátku v době od půl deváté v premiéře a po zprávách ve třidvacet hodin reprízu. Přepis pořadu i jeho zvukovou podobou najdete na webu Českého rozhlasu 2 Praha na adrese www.rozhlas.cz/praha.

/ Písnička /

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Posloucháte Český rozhlas 2 Praha, posloucháte pořad Jak to vidí, dnes je naším milým hostem katolický biskup, pan Václav Malý. Za další téma dnešního povídání jste si zvolil Výbor dobré vůle, Nadaci Olgy Havlové. Připomínám jenom, že nadaci založila paní Olga Havlová, první manželka prezidenta, bývalého prezidenta České republiky s cílem pomáhat lidem se zdravotním postižením nebo sociálním handicapem, aby se co nejlépe mohli začlenit do společnosti. Co vás přimělo, vybral jste si dnes toto téma?

Václav MALÝ, katolický biskup

Já při minulém setkání jsem mluvil o občanské iniciativě Cesta domů. A dneska jsme si tedy vybral Výbor dobré vůle, protože zvláště v této době, kdy lidé jsou tak rozladěni tím, co se odehrává na společenské scéně, si myslím, že je dobré připomenout, že život naší společnosti je mnohem pestřejší a bohatší a že zde jsou lidé, kterým opravdu jde o podstatné záležitosti a že by bylo škoda si to nepřipomenout. A jednou z takových aktivit je také tedy Výbor dobré vůle, Nadace Olgy Havlové, jak už jste řekla, ano, je to společenství lidí, kteří se starají o to a podporují sociální začleňování lidí se zdravotním postižením. Okruh Nadace Výboru dobré vůle jsou zdravotníci, sociální pomoc, vzdělávání a ochranná podpora lidských práv. Takže je to velmi tedy pestrá a široká činnost, samozřejmě nelze tady vyjmenovat všechny oblasti, v nichž tedy Výbor dobré vůle pomáhá, jenom bych chtěl tak jako říci, že za ta léta, kdy výbor vznikl, tak v podstatě rozdál na různé aktivity a různou pomoc 650 milionů korun. Což není tedy malý obnos. A zároveň je třeba poděkovat dárcům, protože výboru záleží na tom, aby byl ve styku nejen s těmi obdarovanými, ale také s dárci, a to myslím, že je tedy důležité, protože vyjádřit vděčnost a poděkovat, to patří nejen tedy ke slušnosti, ale zvláště když

je to na takovou dobročinnou činnost. Mezi aktivity Výboru dobré vůle patří například podpora stáží lékařů v prestižních nemocnicích Spojených států a Kanady. To jsou lékaři, kteří si prohlubují svojí kvalifikaci a právě výbor přispívá na to, aby opravdu ta kvalifikace byla na té nejvyšší úrovni, nebo poskytuje fond vzdělání Výboru dobré vůle stipendia dětem z dětských domovů, pěstounských rodin, z nemajetných a neúplných rodin a dětem se zdravotním postižením. Takže meziročně s touto podporou studuje asi 70 dětí, což myslím, že jako důležité, protože vzdělání není laciná záležitost a samozřejmě jsou mezi námi sociálně slabí nebo i zdravotně nějak handicapovaní, kteří tyto možnosti by jinak neměli. A to myslím, že jako je důležité, že je to pomoc, která se samozřejmě zase jako vrátí, protože ti lidé, co je do nich investováno, tak samozřejmě nějakým způsobem zase to přetvoří v jiné hodnoty. Potom přispívá Výboru dobré vůle na integraci děti ohrožených sociálním vyloučením, a v současné době například probíhá taková pěkná akce a mně se líbí ten název Dobra není nikdy dost. To myslím, že je takové pozvání a výzva, že by se člověk neměl spokojit jenom s takovou troškou, že se někdy usměje nebo když má dobrou náladu, takže okolo sebe šíří radost, ale právě že to dobro může člověk v podstatě dělat každý den.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Toho zla je docela hodně, že?

Václav MALÝ, katolický biskup

Toho zla je hodně. A právě bohužel jsme lidé, takže u nás, nás se střetává, mezi námi se střetává to dobro i zlo, ale myslím si, že máme šanci, aby toho dobra bylo více. A tato sbírka je určena na nákup pomůcek pro zdravotně postižené, například na sluchadla, vozíky a jiné nezbytné potřeby. Nebo další program Obyčejný život, který je zaměřen na osoby bez domova nebo matky v tísní. Také dostává ta Nadace Výboru dobré vůle dědictví a samozřejmě toto dědictví, které je odkázáno, tak potom přispívá na péči o seniory v domácnostech, na stacionáře, pro lidi postižené nemocí, na hospicové hnutí. Víte, my bychom neměli zapomínat právě na tyto lidi, kteří jsou rovnocennými lidmi jako my, ale bez naší pomoci by neměli šanci nějakým způsobem se začleňovat do života. Takže to jsem chtěl jenom tak jako připomenout, že Výboru dobré vůle má své už jako pevné místo a že je dobré si také uvědomit, že mezi námi jsou lidé, kteří se těmto bohužel aktivitám věnují. V čele dobré vůle je paní Dana Němcová, známá to osobnost, a výkonnou ředitelkou je paní doktorka Milena Černá. A v tom výboru je například paní hraběnka Sternbergová, nebo známý evangelický duchovní Miloš Rejchrt a další osobnosti, takže je záruka díky těmto osobnostem, že ty peníze, které jsou dány výboru, takže budou opravdu dobře využity pro pomoc těm, kteří to potřebují.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Budou ve správných rukou. Mimochodem, letos bude vyhlášen už 15. ročník ceny Olgy Havlové a vlastně mohli bychom říct takovéto motto toho Výboru dobré vůle Olgy Havlové je Poslání překračující jeden lidský osud.

Václav MALÝ, katolický biskup

No, to je moc hezky vyjádřeno, a vůbec jako Výboru dobré vůle právě záleží na tom, aby člověk měl dobrou vůli být člověkem pomáhat těm druhým a i když se mu leccos nedaří, nebo i když to nedopadne, jak by si to představoval, tak když člověk má dobrou vůli, tak ta dobrá vůle se nějakým způsobem přece přes ty kotrmelce prosadí. To myslím, že je taky jako dobré takové povzbuzení i pro náš všední každodenní, někdy toporný a únavný život.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Dobrá vůle a víra v to lepší.

Václav MALÝ, katolický biskup

Ano, přesně tak.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Václav Malý, katolický biskup, host dnešního vydání pořadu Jak to vidí.

/ Písnička /

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Posloucháte pořad Jak to vidí, dnes s katolickým biskupem, panem Václavem Malým. My jsme nedávno řešili kauzu přechylování jmen v češtině, zda Marilyn Monroe nebo Monroeová, Edit Piaf nebo Edit Piafová. Některá ta spojení opravdu tahají za uši, lidově řečeno. Dnes máme ale také jiné jazykové okénko, nepůjde teda ovšem o přechylování, nýbrž skloňování, pane biskupe.

Václav MALÝ, katolický biskup

Já se někdy musím smát, když čtu některé výrazy, skloňování některých slov, které se týkají tedy církve nebo křesťanství. Na to bych chtěl tedy upozornit. Týká se to slova kněz a slova křest. Křest, že jo, to dneska, to dostává úplně jiný význam, s čímž úplně tak jako spokojen nejsem, že jo, křest knihy, křest desky, ale dobře, o tom nebudu teď diskutovat. Ale musím se jako smát, když se to skloňuje takto křest bez křestu, nebo byl účasten křestu knihy, jo, má být křest bez křtu, třetí pád křtu, že jo, čtvrtý pád křest, jo, tak na to bych chtěl tedy upozornit, že bez křestu není, ale bez křtu nebo zúčastnil jsem se křtu, ale ne křestu, jo, tak to je jedna věc. A potom to slovo kněz, samozřejmě asi část lidí vůbec neví, co je to kněz, takže skloňování slova kněz je hlavně v množném čísle, kněží bez kněží, kněží, kněze, o kněžích. A někdy třeba je tam v druhém pádem jednoho knězů, ale má být jednoho kněží. Nebo oslovil kněží, hlavně se to týká čtvrtého pádu, ale tam má být jako kněze, jo, takže oslovil čtvrtý pád kněze, nikoliv kněží, nebo ten druhý pád kněží bez kněží a ne bez knězů, tak na to bych chtěl jenom tak jako upozornit, protože to se stává poměrně dost často a docela se tak jako divím, že ti korektoři to nevychytají, protože to se dostává úplně potom tedy do jiné roviny. Je to spíše taková úsměvná záležitost, já z toho nedělám žádnou vědu, ale musím říci, že už několikrát jsem se docela dobře pobavil.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Já jsem si vybrala tedy titulky jedné zprávy na vašich webových stránkách, kněží pražské diecéze obnoví své kněžské závazky.

Václav MALÝ, katolický biskup

Ano.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Tak to je korektně správně česky.

Václav MALÝ, katolický biskup

A to souvisí s Velikonocemi, protože právě na Zelený čtvrtek vždycky tedy v katedrálách, což je sídelní kostel biskupa, tak biskup se sejde s kněžími své diecéze a tam je ta obnova kněžských slibů, to znamená, že znovu řeknou, ano, my chceme tedy hlásat evangelium, my chceme zachovat způsob života, ke kterému jsme se zavázali. Tak to jenom ještě na vysvětlení.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Mohli jsme dát třeba nějakou soutěžní otázku v dnešním Jak to vidí, takovou gramatickou, určitě bychom našli i další, no, záludnosti češtiny, spíše pravidla, jak píšeme Velký pátek a Zelený čtvrtek a podobně, ale tak o tom třeba někdy příště.

Václav MALÝ, katolický biskup

Ano.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

My jsme, dostáváme se od kultury slova, od správné češtiny ke kultuře, vy jste známým milovníkem divadla, umění, hudby, kam nás dnes, pane biskupe, pozvete?

Václav MALÝ, katolický biskup

Tak minulý týden Petr Schreier, což je známý německý operní zpěvák, dnes už starší pán, spíše diriguje, tak řídil v Rudolfinu v Praze Oratorium Händla Juda Makabejský. Je to jedno tedy z vrcholných děl Händla, toho velikého skladatele, který předcházel potom Mozartovi a dalším velikánům, a by to opravdový tedy zážitek, hrála česká filharmonie, zpíval filharmonický sbor, mimochodem výborně a byli vynikající němečtí zpěváci, to, když člověk srovná se Státní operou v Praze nebo se porovná s Národním divadlem, tak musím říci, to bylo o dvě třídy výš. Tak to si člověk opravdu hudebně přišel na své. A potom jsem viděl a tady už jsem několikrát zmínil, mám velmi rád Radošinské naivní divadlo z Bratislavy, protože to jsou sice muzikály, ta představení, ale není to takové laciné show, vždycky to osnova je, že člověk se dozví o životě nějakého velikého muže slovenských dějin a tentokrát to byl katolický kněz Jozef Murgáš a to já jsem sám nevěděl, že on byl vynálezcem bezdrátového vysílání, je to spojeno, že jo, s velkým italským vědcem Marconim, ale v podstatě tento pro nás už dnes neznámý muž se dá říci, že byl možná první, anebo přinejmenším současně s Marconim, právě vynalezl to bezdrátové vysílání. Ale žil ve Spojených státech, potom po válce se na chvíli také vrátil do tehdejšího Československa, ale nebyl nějak tak uznán a zemřel koncem dvacátých let, tak to se člověk dozvěděl v tomhle tom představení, které sice má název Muzikál, ale má to vždycky jako obsah velmi jemný humor a nepřekročí to určitou tedy míru vkusu, tak já to Radošinské naivní divadlo, které hraje vždycky v Branickém divadle v Praze 4, tak rád ta představení navštívím.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

A u kultury ještě zůstaneme, máme poslední téma, je to vlastně i celodenní téma. Dnes, tento pátek, celodenní téma Českého rozhlasu 2 Praha, kniha v multimediálním světě. My se posluchačů ptáme, zda si umí vybrat nebo uměli by si vybrat jednu jedinou knížku svého srdce, tak otázka také pro vás, pane biskupe, která kniha, jestli byste našel, je vaše nejoblíbenější?

Václav MALÝ, katolický biskup

Tak já jsem vášnivý čtenář a musím říci, že kniha mě provází celý život a už se jí nevzdám. Asi by se čekalo, že Bible, ale samozřejmě, nicméně knihu, kterou mám nejraději, bude to asi překvapení, je Babička Boženy Němcové. Mě mrzí, že třeba Václav Bělohradský napsal o této knize, že je to takový kýč, ale to myslím, že se mine tento úsudek, protože v té knize je opravdu ukázána taková tradičnost v tom nejlepším světle, je tam vroucnost, jsou tam ukázány, samozřejmě v idealizované podobě mezigenerační vztahy, člověk nějak tak jako se vžije do té atmosféry 19. století a když si člověk tak jako promítne život Boženy Němcové, který vůbec nebyl snadný a že ona byla schopna napsat tuto krásnou knihu, ona to byla povinná četba ve škole, tak samozřejmě pro mnohé asi, mé současníky, to je kniha, kterou radši jako odloží, protože se to muselo, ale já opravdu každé, tak tři až pět let si znova tu Babičku přečtu a vždycky v tom najdu něco jako nového.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Je v tom hodně moudra. Mimochodem, podle průzkumu profesora Trávníčka, který se zabývá právě literaturou a čteností, tak jsme národem knihomolů. Mimochodem, tu Babičku, promiňte, tu si můžeme vzít i díky novým technologiím, takříkajíc do metra.

Václav MALÝ, katolický biskup

Já nejradši mám tu knihu v ruce. Samozřejmě Internet používám, ale přeci jen, když můžete tu knihu pochovat, smí se tak doslova někdy pomazlit, pokud je to dobrá kniha, tak nad to není, to ten Internet vám už jako nezprostředkuje tuto bezprostřednost, tento bezprostřední kontakt.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Říká katolický biskup Václav Malý, host dnešního vydání pořadu Jak to vidí. Pokud byste se k tomu dnešnímu pořadu či jiným chtěli vrátit, doporučuji naše internetové stránky, které tým Věry Luptákové neustále vylepšuje, přesvědčte se sami a klikněte na www.rozhlas.cz/jaktovidi nebo prostě za lomítkem dejte jenom Praha. Pane biskupe, děkuji moc za zajímavé povídání, za vaše náhledy a názory na svět kolem nás. Přeji vám a našim posluchačům také krásné velikonoční svátky a opět někdy na slyšenou.

Václav MALÝ, katolický biskup

To samé já přeju posluchačům a vás obdivuji, jaká jste dobrá posluchačka, jak dobře reagujete na to, co řeknu. Mockrát za to děkuji a na viděnou a na shledanou.

Zita SENKOVÁ, moderátorka

Děkuji, hezký den.